

Vragenlijst formatief toetsen - Docent

Deze vragenlijst is ontwikkeld door de Universiteit Twente op basis van bestaande vragenlijsten* en heeft als doel te onderzoeken in welke mate de docenten en leerlingen in het voortgezet onderwijs bezig zijn met formatief toetsen in de dagelijkse lespraktijk.

Wat is formatief toetsen?

Formatief toetsen heeft als doel informatie te geven aan docenten en leerlingen over de mate waarin de leerstof beheerst wordt. Deze informatie kan worden gebruikt om het leerproces waar nodig bij te sturen en het lesgeven en leren te verbeteren. Onder "toetsen" verstaan we niet alleen formele toetsen, maar alle manieren waarop bewijs wordt verzameld over de voortgang van het leren van leerlingen. Het kan bijvoorbeeld gaan om een presentatie, portfolio, observaties in de les, discussies en praktische opdrachten.

Het invullen van de vragenlijst duurt ongeveer 15 minuten. De vragenlijst bevat 32 stellingen onderverdeeld in:

1. Datagebruik voor instructie	(11 stellingen)
2. Delen van leerdoelen en succescriteria	(4 stellingen)
3. Vragen stellen en klassikale discussie	(6 stellingen)
4. Feedback	(5 stellingen)
5. Peer en Self-assessment	(6 stellingen)

Toelichting:

De 32 stellingen gaan over het toepassen van formatief toetsen in de lespraktijk. Geef voor elke stelling aan in welke mate dit van toepassing is op uw eigen lespraktijk door gebruik te maken van de volgende 6-punts schaal.

1. (bijna) altijd	= dit gebeurt in meer dan 90 % van mijn lessen
2. Zeer vaak	= dit gebeurt in ongeveer 75 % van mijn lessen
3. Regelmatig	= dit gebeurt in ongeveer 50 % van mijn lessen
4. Soms	= dit gebeurt in ongeveer 25 % van mijn lessen
5. (bijna) nooit	= dit gebeurt in minder dan 10% van mijn lessen
6. Weet ik niet	

© Christel Wolterinck (Marianum en Universiteit Twente), Kim Schildkamp (Universiteit Twente), Wilma Kippers (Universiteit Twente)

*O'Leary, M., Lysaght, Z., & Ludlow, L. (2013). A measurement instrument to evaluate teachers' assessment for learning classroom practices. *The International Journal of Educational and Psychological Assessment*, 14(2), 40-60.

*Lysaght, Z., & O'Leary, M. (2013). An instrument to audit teachers' use of assessment for learning. *Irish Educational Studies*, 32(2), 217-232.

*Schildkamp, K. Poortman, C., Luyten, H., & Ebbeler, J. (2016). Factors promoting and hindering data-based decision making in schools. *School Effectiveness and School Improvement*.

1. Datagebruik voor instructie

In onderdeel 1 gaat het om data zoals resultaten uit proefwerken, diagnostische toetsen, schoolexamens (SE) en centraal examens (CE). Beantwoord onderstaande vragen vanuit deze betekenis.

Hoe vaak gebruikt u data voor:	(bijna) altijd >90%	zeer vaak 75%	regelmatig 50%	soms 25%	(bijna) nooit <10%	weet ik niet
Het opstellen van leerdoelen voor individuele leerlingen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het bepalen van welke onderdelen of vaardigheden leerlingen wel of niet beheersen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het bepalen van de vooruitgang / vorderingen van de leerlingen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het aanpassen van instructie aan de behoefte van de leerlingen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het bepalen van het tempo van mijn lessen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het geven van feedback aan leerlingen over hun leerproces	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het verdelen van leerlingen in groepen om gerichte instructie te geven binnen de klas	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het selecteren van specifieke vaardigheden of onderwerpen die extra uitleg in de klas nodig hebben	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het onderzoeken waarom leerlingen bepaalde fouten maken	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het identificeren van behoeften en het plannen en aanpassen van instructie voor sterke leerlingen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het identificeren van behoeften en het plannen en aanpassen van instructie voor zwakke leerlingen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

2. Delen van leerdoelen en succescriteria

	(bijna) altijd >90%	zeer vaak 75%	regelmatig 50%	soms 25%	(bijna) nooit <10%	weet ik niet
Leerdoelen zijn geformuleerd in woorden die kennis, vaardigheden, concepten en/of houdingen benadrukken, d.w.z. wat de leerlingen aan het leren zijn, NIET wat ze aan het doen zijn.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Leerlingen worden herinnerd aan de verbinding tussen wat ze aan het leren zijn en het grotere geheel waar ze voor leren. b.v. "We leren om geld te tellen, zodat als we gaan winkelen we het wisselgeld kunnen controleren"	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De eisen waaraan het werk moet voldoen (succescriteria) gekoppeld aan de leerdoelen <i>zijn afgestemd</i> op leerlingen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Er wordt begrijpelijke taal voor leerlingen gebruikt om deze leerdoelen met leerlingen te delen . b.v. "We leren om te raden (voorspelling) wat waarschijnlijk daarna zal gebeuren in het verhaal"	☐	☐	☐	☐	☐	☐

3. Vragen stellen en klassikale discussie

	(bijna) altijd >90%	zeer vaak 75%	regelmatig 50%	soms 25%	(bijna) nooit <10%	weet ik niet
Verschillende technieken worden gebruikt om de klassikale discussie te faciliteren b.v. brainstormen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vragen worden gebruikt om informatie te krijgen over de voorkennis van leerlingen over een onderwerp.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Leerlingen worden aangemoedigd om vragen aan elkaar te stellen tijdens de les. b.v. de docent nodigt routinematig de leerlingen uit om vragen te stellen aan de medeleerlingen voor een bijdrage aan discussies.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vragen stellen gaat verder dan de één-juist-antwoord-stijl (waarbij de focus vaak ligt op het proberen te raden van het antwoord dat de docent in gedachten heeft) naar het gebruiken van meer open vragen die het dieper nadenken bevorderen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Onjuiste antwoorden van leerlingen worden gebruikt bij het sturen van het lesgeven en het leren b.v. een leerling wordt gevraagd om uit te leggen waarom hij/zij een bepaald antwoord gaf.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Leerlingen kunnen aan anderen uitleggen wat ze aan het leren zijn. b.v. als er een bezoeker in de klas komt kunnen leerlingen verwoorden wat ze aan het leren zijn in termen die aangeven welke kennis, vaardigheden, concepten en/of houdingen worden ontwikkeld.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

4. Feedback

	(bijna) altijd >90%	zeer vaak 75%	regelmatig 50%	soms 25%	(bijna) nooit <10%	weet ik niet
Geschreven feedback op het werk van leerlingen gaat verder dan alleen een cijfer en een opmerking als 'goed gedaan', de feedback geeft aan wat leerlingen hebben bereikt en wat ze vervolgens moeten doen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Diagnostische informatie uit toetsen wordt gebruikt om inzicht te geven in sterke en zwakke punten in het. Bijv. het aanwijzen van veel gemaakte fouten in het opstellen van breuken.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De docent gebruikt de informatie over de voortgang van leerlingen om feedback aan leerlingen te geven.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Diagnostische informatie uit toetsen wordt gebruikt om bij de instructie rekening te houden met sterke en zwakke punten van leerlingen. Bijv. een extra lessenserie over het optellen van breuken.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Diagnostische informatie uit toetsen wordt door mijzelf als feedback gebruikt op mijn lesgeven, om zo sterke en zwakke punten in het lesgeven vast te stellen. Bijv. de docent past zijn lessen aan op basis van veelgemaakte fouten in een toets of leerlingen worden gevraagd om de les te evalueren.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

5. Peer en self-assessment

	(bijna) altijd >90%	zeer vaak 75%	regelmatig 50%	soms 25%	(bijna) nooit <10%	weet ik niet
Leerlingen geven aan het begin van de les of van een lesonderdeel aan in welke mate zij zich uitgedaagd voelen door de leertaak. Bijv. leerlingen beoordelen voor zichzelf of ze de leertaak: (1) al kunnen, (2) nog niet kunnen maar er wel gaan komen of (3) hulp nodig hebben.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Leerlingen worden aangemoedigd om hun voortgang bij te houden. Bijv. door het gebruik van een logboek.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Leerlingen beoordelen en reageren op elkaars werk. Bijv. leerlingen wordt geleerd hoe ze succescriteria van een leertaak kunnen gebruiken om het werk van een medeleerling te kunnen beoordelen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Leerlingen worden aangemoedigd om een reeks van verschillende werkvormen (assessmenttechnieken) te gebruiken om hun eigen werk te beoordelen. Bijv. een rubric om inzicht te geven in de succescriteria of het maken van een toetsanalyse zodat de leerling een positief aspect van zijn/haar werk en een verbeterpunt kan benoemen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een visuele weergave van de voortgang van leerlingen wordt gebruikt om de groei van leerlingen te vieren en te tonen op welke onderdelen de leerling zich nog kan ontwikkelen. Bijv. een grafiek met daarop een overzicht van de progressie over een periode.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tijdens de les is tijd gereserveerd om peer en self-assessment mogelijk te maken.	☐	☐	☐	☐	☐	☐